

Α. Φράγκου-Μπάττσιου
Κ. Δέρβου - Μ. Κορφιάτη - Σ. Τζεδάκη
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣ/ΝΙΚΗΣ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Η εφαρμογή της μεθόδου *Conspectus* σε συλλογές
επιστημονικών περιοδικών:
Η ελληνική περίπτωση

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στα πλαίσια της προσπάθειας για δημιουργικότερη συνεργασία μεταξύ των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, σε ότι αφορά την ανάπτυξη των περιοδικών συλλογών τους, η Επιτροπή Υλοποίησης για τα Περιοδικά, της Οριζόντιας Δράσης (ΕΠΕΑΕΚ), προχώρησε στην εφαρμογή της μεθόδου *Conspectus* της WLN. Η μέθοδος *Conspectus* δίνει τη δυνατότητα ανάλυσης και εκτίμησης κάθε είδους συλλογών με επιστημονικό τρόπο, ενώ επιτρέπει τη συνεχή παρακολούθηση και αντιστοίχισή τους με διάφορα πρότυπα, για τη σωστή αξιολόγηση, διαχείριση και προσαρμογή τους στις εκάστοτε ανάγκες της επιστημονικής κοινότητας αλλά και στις εκάστοτε οικονομικές συνθήκες. Αποτελεί ένα σημαντικό βοήθημα στον εντοπισμό των προτεραιοτήτων και στη διαμόρφωση πολιτικής προσκλήσεων. Θα μπορούσε δε να θεωρηθεί θεμέλιος λίθος για τη συνεργατική ανάπτυξη των συλλογών βιβλιοθηκών, και την κοινή χρήση τους. Η μέθοδος εφαρμόστηκε, πιλοτικά, σε 5 ελληνικά ακαδημαϊκά ιδρύματα, και κατά κύριο λόγο στις θεματικές κατηγορίες της Φυσικής, Χημείας και Πληροφορικής. Τα βασικότερα στάδια που αφορούν την πλήρη εφαρμογή του πιλοτικού αυτού σχεδίου ήταν:

1. Η αγορά και εγκατάσταση του σχετικού λογισμικού στις βιβλιοθήκες που συμμετείχαν, καθώς και η πρόσληψη και εκπαίδευση του ανάλογου προσωπικού,
2. Η αναλυτική καταγραφή των σχετικών συλλογών των βιβλιοθηκών και η εισαγωγή τους στο WLN *Conspectus Software*,

3. Η συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με το εύρος, το βάθος, τη μορφή και την πληρότητα αυτών των συλλογών, αλλά και την ποιότητα και συχνότητα χρήσης τους,
4. Η αναλυτική καταγραφή των πραγματικών αναγκών του κάθε ιδρύματος, σε σχέση με τις τρεις αυτές θεματικές κατηγορίες,
5. Η μελέτη και δημιουργία συλλογών - πυρήνων που να καλύπτουν εξαντλητικά τις υπάρχουσες διεθνείς περιοδικές εκδόσεις των θεμάτων αυτών, και
6. Η εξαγωγή, μελέτη και σύγκριση των αποτελεσμάτων της εφαρμογής της μεθόδου και η λήψη αποφάσεων για τη συνεργατική αναπροσαρμογή και τροποποίηση των συλλογών αυτών, από τις βιβλιοθήκες που συνεργάστηκαν.

Η μέθοδος αυτή εφαρμόστηκε για πρώτη φορά, διεθνώς, σε συλλογές περιοδικών. Μέχρι τώρα έχει εφαρμοστεί επανειλημμένως από βιβλιοθήκες άλλων χωρών για την αξιολόγηση ολόκληρων των συλλογών τους. Για αυτό το λόγο η προσπάθεια αυτή θεωρείται πρωτότυπη.

Τα οφέλη που προέκυψαν, στα περιορισμένα χρονικά περιθώρια που υπήρχαν, είναι σημαντικά και αφορούν όχι μόνο στη βελτιστοποίηση των συλλογών των βιβλιοθηκών που συνεργάστηκαν, αλλά και στην ορθολογικότερη διαχείριση των προϋπολογισμών τους. Επιπλέον, μπήκαν οι βάσεις για αποτελεσματική συνεργατική ανάπτυξη των συλλογών των περιοδικών, ενώ τα θετικά αποτελέσματα επιτρέπουν την περαιτέρω εφαρμογή της μεθόδου και σε άλλες ελληνικές βιβλιοθήκες.

**A. Fragkou-Batsiou
C. Dervos - M. Korfiati - S. Tzedaki**
UNIVERSITY OF MACEDONIA - ARISTOTLE UNIVERSITY OF
THESSALONIKI - UNIVERSITY OF PATRAS - UNIVERSITY OF CRETE

**The Conspectus method application to scientific journals:
The Greek case study**

ABSTRACT

In order to promote the creative cooperation among the Greek academic libraries, concerning their scientific journals collections development, the Steering Group for Periodicals, under the 2nd Framework funding, proceeded into the application of the WLN Conspectus method.

Conspectus is a scientific method for the analysis and evaluation of library collections and allows the collections' effective control, following specific patterns. Its goal is to give the libraries the ability for a validated estimation of their collections, and to facilitate a justified decision making on their development according to both the academic community's needs and current financial circumstances. The method assists mainly to focus on priorities and develop information resources management policies. Inter alia, it is a useful tool for libraries cooperative collection development and resources sharing.

Conspectus has been applied, experimentally, to 5 Greek Institutions, on Physics, Chemistry and Informatics subject categories. The pilot project processes, were:

1. Purchasing and installation of the WLN Conspectus Software at the participating libraries. Hiring of personnel and its training.
2. Analytical description of the periodicals collections (in Physics, Chemistry and Informatics) of the participating libraries and input of the relevant data in the Conspectus Files.
3. Gathering of data, related to the collections' depth, length, format and completeness. Frequency of use was measured as well.

4. Evaluation of the involved Institutions' needs, concerning the above subject categories.
5. The study and creation of core titles lists, that cover fully the current international periodical publications on the above subjects.
6. Comparison and evaluation of the project's outputs and decision making on cooperative collection development among the participating libraries.

It is the first time that Conspectus is applied restrictively to journal collections. Up to now, it has been applied widely in other countries, for the evaluation of libraries' entire collections. For that reason this project can be considered as an original trial.

Through the project, the participating libraries were given the opportunity not only to review their periodicals collections, using both qualitative and quantitative criteria, but also to move to a more rational administration of their related budgets. Besides, they were able to set the basis for a creative cooperative development of their scientific journals collections, the potentials of which allow for other Greek libraries to do the same.

**Η εφαρμογή της μεθόδου *Conspectus* σε συλλογές
επιστημονικών περιοδικών:
Η ελληνική περίπτωση**

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ANNA ΦΡΑΓΚΟΥ-ΜΠΑΤΣΙΟΥ

Προϊσταμένη Διεύθυνσης Βιβλιοθήκης

ΣΠΟΥΔΕΣ: Πτυχίο Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιούνιος 1985). Πτυχίο Βιβλιοθηκονομίας (Τ.Ε.Ι, Θεσσαλονίκης, Ιούνιος 1994).

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά (βασικές γνώσεις) ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ

ΕΜΠΕΙΡΙΑ: Βιβλιοθήκη της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Θεσσαλονίκης (σήμερα Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Μάρτιος 1984 μέχρι σήμερα).

Προϊσταμένη Διεύθυνσης της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Αύγουστος 1994 μέχρι σήμερα). Αναπληρώτρια Υπεύθυνη του Έργου «Εκσυγχρονισμός της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας» (ΕΠΕΑΕΚ, Ιανουάριος 1997 μέχρι σήμερα).

Εκπρόσωπος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στο έργο «Δικτύωση Βιβλιοθηκών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» (ΕΠΕΑΕΚ, Οριζόντια Δράση Βιβλιοθηκών, 1997).

Μέλος της Ομάδας Εργασίας και Υλοποίησης για την «Ορθολογική Ανάπτυξη των Συλλογών Επιστημονικών Περιοδικών των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών» (Έργο: Δικτύωση Βιβλιοθηκών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ΕΠΕΑΕΚ, Οριζόντια Δράση Βιβλιοθηκών, Σεπτέμβριος 1997)

ΚΛΩΝΤΙΝΗ ΔΕΡΒΟΥ

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

MARINA ΚΟΡΦΙΑΤΗ

ΣΠΟΥΔΕΣ: 1. Πτυχιούχος της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιά, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, 2. Υποψήφια Διδάκτωρ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

ΑΛΛΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ: 1. Πολύ καλή γνώση της Αγγλικής και Ιταλικής γλώσσας, 2. Μέτρια γνώση της Γερμανικής γλώσσας, 3. Πολύ καλή γνώση χρήσης Η/Υ: Word, Excel, Access, Power Point.

ΕΡΓΑΣΙΑ: Υπάλληλος της Βιβλιοθήκης & Υπηρεσίας Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: 1. Μέλος της Ομάδας Εργασίας για τα Περιοδικά της Οριζόντιας Δράσης (ΕΠΕΑΕΚ), 2. Μέλος της Επιτροπής Υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος της Οριζόντιας Δράσης (ΕΠΕΑΕΚ), 3. Συμμετοχή σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, ημερίδες και workshops, 4. Δημοσίευση εργασιών στο 6ο και 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

ΣΑΣΣΑ ΤΖΕΔΑΚΗ

Πτυχιούχος του Ιστορικού Τμήματος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Bologna (1979). Από το 1985 εργάζεται ως μόνιμος υπάλληλος στη Βιβλιοθήκη της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης, στο Τμήμα Περιοδικών.

Κύριο αντικείμενο της είναι η διαχείριση των εντύπων και ηλεκτρονικών συνδρομών και των on-line βάσεων δεδομένων.

Η δράση για την «Ορθολογική Ανάπτυξη των Συλλογών των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών» αποτελεί μια από τις 4 συνολικά δράσεις του έργου «Δικτύωση Βιβλιοθηκών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» που εκτελείται στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Εκπαίδευση και την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτι-

ση (ΕΠΕΑΕΚ) και χρηματοδοτείται από το 2ο Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ).

Η δράση αυτή έχει δύο κύριες κατευθύνσεις. Η μια στοχεύει στην απόκτηση κοινής πρόσβασης σε ηλεκτρονικό υλικό και η άλλη στοχεύει στη δημιουργία των προϋποθέσεων για συνεργασία στην ανάπτυξη και τη

διαχείριση των συλλογών έντυπων κυρίως περιοδικών των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Οι κατευθύνσεις αυτές προτάθηκαν στην 32μελή Διοικούσα Επιτροπή του έργου από την Ομάδα Εργασίας για τα Περιοδικά, ύστερα από σχετική μελέτη σκοπιμότητας. Με τις δύο αυτές προτάσεις καταβλήθηκε προσπάθεια αφενός να αντιμετωπισθεί το οξύ πρόβλημα του κόστους των συνδρομών των ξενόγλωσσων επιστημονικών περιοδικών που αντιμετωπίζουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και αφετέρου, να στραφούν οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προς τη νέα μορφή διάθεσης των περιοδικών, την ηλεκτρονική. Όσο και αν οι δύο αυτές προτάσεις φαίνονται εκ διαμέτρου αντίθετες μεταξύ τους, η μια συμπληρώνει την άλλη, εφόσον η μέχρι σήμερα πολιτική των εκδοτικών οίκων είναι να βασίζονται στην παροχή δικαιωμάτων πρόσβασης στις ηλεκτρονικές περιοδικές εκδόσεις τους πάνω στις αντίστοιχες έντυπες συνδρομές.

Το Πλαίσιο

- Αδυναμία αποτελεσματικής αντιμετώπισης των ραγδαίων αυξήσεων των τιμών των περιοδικών.
- Μαζικές διακοπές συνδρομών χωρίς συντονισμό με αποτέλεσμα τη μείωση των διαθέσιμων πηγών πληροφόρησης σε εθνικό επίπεδο.
- Αδυναμία επαρκούς κάλυψης των τοπικών εκπαιδευτικών αναγκών και των αναγκών πληροφόρησης.

Το πρόβλημα του συνεχώς αυξανόμενου, με ρυθμούς γεωμετρικής προόδου, κόστους των συνδρομών των περιοδικών είναι γνωστό σε όλους όσους εργάζονται στις βιβλιοθήκες, αλλά και στους υπόλοιπους κύκλους της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η εκ των πραγμάτων επιβεβλημένη αντίδραση πολλών ιδρυμάτων για την αντιμετώπιση των δαπανών ήταν οι εκτεταμένες ακυρώσεις συνδρομών, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις δεν λάμβαναν υπόψη το μέγεθος των τοπικών αναγκών, αλλά κυρίως δεν εί-

χαν καμία βάση συντονισμού με ανάλογες ενέργειες που λάμβαναν χώρα σε άλλα ιδρύματα.

Αποτέλεσμα των παραπάνω, με δραματικές επιπτώσεις στις συλλογές περιοδικών των βιβλιοθηκών, ήταν η αδυναμία επαρκούς κάλυψης των τοπικών αναγκών και η αποδυνάμωση των διαθέσιμων πηγών επιστημονικής πληροφόρησης σε εθνικό επίπεδο.

Η Διαπίστωση

- Καμιά βιβλιοθήκη δεν μπορεί πλέον να εξασφαλίσει αυτάρκεια στις πηγές και στην κάλυψη των αναγκών των χρηστών της.
- Ύπαρξη μεγάλου ποσοστού επικαλύψεων σε εθνικό επίπεδο.
- Επιτακτική ανάγκη για συνεργασία.
- Η συνεργασία δεν μπορεί να επιτευχθεί σε βάρος των τοπικών αναγκών των ιδρυμάτων.

Η διαπίστωση ότι καμιά ελληνική ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη δεν μπορεί πλέον να ισχυριστεί ότι με δικούς της πόρους καλύπτει τις ανάγκες των χρηστών της και η απόδειξη του υψηλού επιπέδου επικαλύψεων στο σύνολο των συνδρομών μεταξύ των βιβλιοθηκών μέσα από στατιστικά στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, έφερε ως φυσικό αποτέλεσμα τη συνειδητοποίηση της επιτακτικής ανάγκης ύπαρξης στενής συνεργασίας μεταξύ των βιβλιοθηκών για την αλληλοκάλυψη των αναγκών τους.

Ταυτόχρονα, η μελέτη της διεθνούς εμπειρίας και πρακτικής από την Ομάδα Εργασίας για τα Περιοδικά επιβεβαίωσε τις αρχικές υπόνοιες, ότι η συνεργασία αυτή δεν θα μπορούσε να οικοδομηθεί και να ευδοκιμήσει σε βάρος των τοπικών αναγκών των βιβλιοθηκών και των ιδρυμάτων που αυτές αντιπροσωπεύουν.

Το Σκεπτικό

- Ορθολογικότερη κατανομή των συνδρομών των περιοδικών με στόχο τη μείωση των επικαλύψεων και τη διεύρυνση των προσφερόμενων πηγών για την όσο το δυνατό πληρέστερη κάλυψη των αναγκών πληροφόρησης των χρηστών των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

Το παραπάνω σκεπτικό αποτέλεσε τον άξονα διαμόρφωσης του σχεδίου συνεργασίας στις συλλογές έντυπων περιοδικών των βιβλιοθηκών.

Προϋποθέσεις

- Ανάλυση των τοπικών αναγκών και αξιολόγηση των συλλογών περιοδικών των βιβλιοθηκών.
- Κοινή εφαρμογή μεθοδολογίας που να διευκολύνει την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών.
- Στενή συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών για συντονισμένη ανάπτυξη και διαχείριση των συλλογών των περιοδικών τους.

Για να αναπτυχθεί όμως η συνεργασία, υπήρχαν κάποιες προϋποθέσεις που έπρεπε να ληφθούν υπόψη, έτσι ώστε η όλη προσπάθεια να θεμελιωθεί γερά και να έχει προοπτική στο μέλλον.

Ο σεβασμός και η ενίσχυση των ιδιωτικών κινήτρων που θα ωθούσαν τις βιβλιοθήκες σε συνεργατική προσπάθεια, δηλ. η διασφάλιση της δυνατότητας συνεργασίας με άλλες βιβλιοθήκες, σε συνδυασμό με τη φροντίδα για κάλυψη των τοπικών αναγκών, στην οποία η κάθε βιβλιοθήκη έπρεπε φυσιολογικά να δίνει πρωταρχική σημασία, θεωρήθηκε (όπως είχε ήδη υποδειχθεί και από τη διεθνή πρακτική) ως βασική αρχή για την επιτυχία. Η ανάλυση, λοιπόν, των τοπικών αναγκών που οι βιβλιοθήκες έπρεπε να καλύψουν, θα οδηγούσε στην αυτογνωσία, στον εντοπισμό των περιθωρίων συνεργασίας, και θα τοποθετούσε τη συνεργατική προσπάθεια μέσα σε ρεαλιστικό πλαίσιο.

Η επιλογή μιας κοινής μεθοδολογίας, που στην προκειμένη περίπτωση θα αποτελούσε την κοινή γλώσσα επικοινωνίας μεταξύ των βιβλιοθηκών, ήταν η δεύτερη προϋπόθεση που έπρεπε να διασφαλισθεί, ενώ το συνεργατικό πνεύμα αποτελούσε και θα αποτελεί πάντα (όπως καταδεικνύει και πάλι η διεθνής εμπειρία) τον αστάθμητο παράγοντα, ο οποίος δεν μπορεί μεν να εξουδετερωθεί, αλλά μπορεί κατά πολύ να αποδυναμωθεί μέσα από την κάλυψη των προηγούμενων προϋποθέσεων.

Προτεινόμενο Σχέδιο

- Εφαρμογή της μεθόδου *Conspectus* για την αξιολόγηση των συλλογών περιοδικών των βιβλιοθηκών.
- Πιλοτική εφαρμογή της μεθόδου για τρεις επιστήμες (Χημεία – Φυσική - Πληροφορική) σε πέντε βιβλιοθήκες (Βιβλιοθήκη Τμημάτων Φυσικής & Πληροφορικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Βιβλιοθήκη και Υπηρεσία Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών, Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης, Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας).

Για την ανάλυση και αξιολόγηση των συλλογών περιοδικών των βιβλιοθηκών προτάθηκε η εφαρμογή της μεθόδου **WLN Conspectus**, η οποία έχει ευρέως χρησιμοποιηθεί για παρόμοιες προσπάθειες διεθνώς.

Για την ανίχνευση των δυνατοτήτων του εγχειρήματος προτάθηκε η πιλοτική εφαρμογή του σε τρεις επιστήμες και σε πέντε βιβλιοθήκες.

Τι είναι το *Conspectus*;

Με απλά λόγια, είναι μια επιστημονικά δομημένη μέθοδος ανάλυσης και εκτίμησης συλλογών κάθε είδους υλικού, που μπορεί

να εφαρμοστεί σε κάθε είδος βιβλιοθήκης ανεξάρτητα από το μέγεθός της. Πιο συγκεκριμένα, είναι ένας τρόπος διαστρωμένης θεματικής περιγραφής μιας γνωστικής περιοχής σε αντιστοιχία με ένα σύστημα θεματικής ανάλυσης, όπως π.χ. το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (LCCS) ή το σύστημα ταξινόμησης του Dewey. Το **Conspectus** αναπτύχθηκε για πρώτη φορά από το **Research Libraries Group (RLG)** και σταδιακά υιοθετήθηκε και από άλλα συνεργατικά σχήματα. Το **WLN Conspectus** αναπτύχθηκε από το **Western Library Network**, μια κοινοπραξία από περισσότερες από 550 βιβλιοθήκες των Η.Π.Α. Η διαφορά μεταξύ των δύο μεθόδων έγκειται κυρίως στη μεγαλύτερη ανάλυση που προσφέρει σε επίπεδο θεμάτων (**subjects**) η μέθοδος του **RLG**.

Δομή του WLN Conspectus

Ιεραρχική:

- ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ (**Divisions**)
- ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ (**Categories**)
- ΘΕΜΑΤΑ (**Subjects**)

Η δομή του **Conspectus** είναι ιεραρχική, αρχίζοντας από μεγάλες γενικές υποδιαιρέσεις (*divisions*) και φτάνοντας σε πολύ συγκεκριμένα θέματα (*subjects*). Κάθε επίπεδο της ιεραρχίας αποτελεί έναν πιο αναλυτικό καταμερισμό μιας γενικής υποδιαίρεσης.

Το WLN Conspectus περιλαμβάνει τρία επίπεδα ιεραρχίας:

- **ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ (Divisions)**: Το ανώτερο επίπεδο της ιεραρχίας. Υπάρχουν 24 Υποδιαιρέσεις που αντιστοιχούν σε γενικές περιοχές της επιστημονικής γνώσης.
- **ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ (Categories)**: Το δεύτερο επίπεδο της ιεραρχίας. Υπάρχουν περίπου 500 κατηγορίες που αντιστοιχίζονται με συγκεκριμένες ομάδες ταξινομικών αριθμών, ανάλογα με το ταξινομικό σύστημα που χρησιμοποιεί μια βιβλιοθήκη.
- **ΘΕΜΑΤΑ (Subjects)**: Το κατώτερο επίπεδο της ιεραρχίας που περιλαμβάνει

λεπτομερή ανάλυση κάθε κατηγορίας. Στο **WLN Conspectus** υπάρχουν 4.000 περίπου θέματα.

Για καθένα από τα δύο ταξινομικά συστήματα χρησιμοποιείται διαφορετικό πρόθεμα στην κωδικοποίηση των επιπέδων.

Οι βιβλιοθήκες μπορούν να αξιολογήσουν τη συλλογή τους σε ένα μόνο επίπεδο ή σε συνδυασμό επιπέδων. Υπάρχουν ειδικά φύλλα εργασίας (**worksheets**) όπου η βιβλιοθήκη καταγράφει τα στοιχεία αξιολόγησης της συλλογής. Αυτά τα φύλλα εργασίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε οποιοδήποτε επίπεδο.

Δείκτες Επιπέδου Συλλογής του Conspectus (Collection Depth Indicators)

Οι Δείκτες Επιπέδου Συλλογής του **Conspectus** είναι αριθμητικές τιμές που χρησιμοποιούνται από τη βιβλιοθήκη για την περιγραφή της συλλογής της σε επίπεδο Υποδιαίρεσης, Κατηγορίας ή Θέματος. Οι Δείκτες Συλλογής αναπαριστούν μια συνέχεια από το Βασικό Επίπεδο Πληροφόρησης μέχρι το Ερευνητικό Επίπεδο.

Το WLN Conspectus χρησιμοποιεί τους παρακάτω δείκτες :

0. ANEY ENΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ (OUT OF SCOPE). Η βιβλιοθήκη δεν συλλέγει υλικό αυτής της θεματικής κατηγορίας.

1. ΜΗΔΑΜΙΝΟ ENΔΙΑΦΕΡΟΝ (MINIMAL LEVEL). Η βιβλιοθήκη συλλέγει μόνο βασικό υλικό για αυτή τη θεματική κατηγορία. Το υλικό αυτής της κατηγορίας θα πρέπει να ελέγχεται συχνά για την επικαιρότητά του. Παλαιότερες εκδόσεις και τίτλοι που περιλαμβάνουν ανεπικαιρή πληροφόρηση θα πρέπει να αποσύρονται.

1α. ΜΗΔΑΜΙΝΟ ENΔΙΑΦΕΡΟΝ, ΑΣΥΝΕΧΗΣ ΚΑΛΥΨΗ (MINIMAL LEVEL, UNEVEN COVERAGE). Μικρός αριθ-

μός προσκλήσεων και μη συστηματική αντιπροσώπευση της θεματικής κατηγορίας.

1β. ΜΗΔΑΜΙΝΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ, ΣΥΝΕΧΗΣ ΚΑΛΥΨΗ (MINIMAL LEVEL, EVEN COVERAGE). Μικρός αριθμός προσκλήσεων, σπουδαιότεροι συγγραφείς, μερικά θεμελιώδη έργα και αντιπροσώπευση των διάφορων ιδεολογικών απόψεων για τη θεματική κατηγορία. Σ' αυτή την περίπτωση είναι δυνατή η υποστήριξη βασικών ερευνητικών αναγκών.

2.ΕΠΙΠΕΔΟ ΒΑΣΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ (BASIC INFORMATION LEVEL). Επιλεκτική συλλογή υλικού που μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση βασικών αρχών μιας θεματικής κατηγορίας και στον εντοπισμό διάφορων σχετικών πηγών πληροφόρησης που διατίθενται εκτός βιβλιοθήκης.

2α. ΕΠΙΠΕΔΟ ΒΑΣΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ, ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ (BASIC INFORMATION LEVEL, INTRODUCTORY). Η έμφαση σε αυτό το επίπεδο δίνεται στην προσφορά πηγών που δίνουν εισαγωγικές γνώσεις και προσδιορίζουν μια θεματική κατηγορία. Μια συλλογή αυτού του επιπέδου περιλαμβάνει βασικά έργα αναφοράς και επεξήγησης, όπως εγχειρίδια σπουδής, έργα για την ιστορική εξέλιξη της θεματικής κατηγορίας, γενικά έργα για τα σημαντικότερα σημεία της θεματικής κατηγορίας και επιλεκτικά, τους σπουδαιότερους τίτλους περιοδικών για την κατηγορία αυτή.

2β. ΕΠΙΠΕΔΟ ΒΑΣΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ, ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟ (BASIC INFORMATION LEVEL, ADVANCED). Σε αυτό το επίπεδο, η βασική πληροφόρηση προσφέρεται σε μεγαλύτερη ευρύτητα και βάθος. Η συλλογή βασικών έργων αναφοράς και επεξήγησης, έργων για την ιστορική εξέλιξη της θεματικής κατηγορίας και περιοδικών, είναι ευρύτερη και μπορεί να συμπεριλάβει και την

προσφορά πρόσβασης σε βασικές βιβλιογραφικές πηγές (έντυπες ή ηλεκτρονικές).

3.ΕΠΙΠΕΔΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ Ή ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (STUDY OR INSTRUCTIONAL SUPPORT LEVEL). Συλλογή που μπορεί να προσφέρει γνώση για μια θεματική κατηγορία σε συστηματική μορφή, αλλά όχι να υποστηρίξει ερευνητικές ανάγκες. Μια τέτοια συλλογή περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό βασικών έργων σε κατάλληλες μορφές, σημαντικό αριθμό παλαιότερων σχετικών εκδόσεων, πλήρεις συλλογές έργων σημαντικών συγγραφέων, επιλεκτικές συλλογές έργων δευτερευόντων συγγραφέων, αντιπροσωπευτικό αριθμό τίτλων περιοδικών και βασικά βιβλιογραφικά και πληροφοριακά εργαλεία για τη θεματική αυτή κατηγορία.

3α. ΕΠΙΠΕΔΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΒΑΣΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ Ή ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (BASIC STUDY OR INSTRUCTIONAL SUPPORT LEVEL). Η υποδιαίρεση 3α για την υποστήριξη της βασικής μελέτης ή διδασκαλίας περιλαμβάνει πηγές ικανές να προσφέρουν γνώση για τα βασικά ή αρχικά σημεία της θεματικής κατηγορίας. Η συλλογή περιλαμβάνει τα πιο σπουδαία έργα πρωταρχικής και δευτερεύουσας σημασίας, αντιπροσωπευτικούς τίτλους περιοδικών, θεματικά ευρετήρια και βασικά πληροφοριακά και βιβλιογραφικά εργαλεία για τη συγκεκριμένη θεματική κατηγορία. Η συλλογή αυτής της υποδιαίρεσης καλύπτει ανάγκες των πρώτων ετών των προπτυχιακών κύκλων σπουδών, καθώς και βασικές ανεξάρτητες ανάγκες της δια βίου εκπαίδευσης.

3β. ΕΠΙΠΕΔΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΕΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ Ή ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (INTERMEDIATE STUDY OR INSTRUCTIONAL SUPPORT LEVEL). Αυτή η υποδιαίρεση περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό βασικών έργων στις κατάλληλες μορφές, κλασσικές παλαιό-

τερες εκδόσεις, όλους τους σημαντικούς τίτλους περιοδικών για βασικές αρχές της θεματικής κατηγορίας, επιλεγμένους τίτλους περιοδικών και έργων δευτερεύουσας σημασίας, πρόσβαση στις κατάλληλες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης και βασικά πληροφοριακά και βιβλιογραφικά εργαλεία για τη συγκεκριμένη θεματική κατηγορία. Μια τέτοια συλλογή είναι κατάλληλη για την υποστήριξη προχωρημένων κύκλων προπτυχιακών σπουδών, αλλά όχι μεταπτυχιακών σπουδών.

3γ. *ΕΠΙΠΕΔΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ Ή ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (ADVANCED STUDY OR INSTRUCTIONAL SUPPORT LEVEL).*

Η συλλογή της υποδιαίρεσης 3γ περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό έργων και περιοδικών βασικής και δευτερεύουσας σημασίας για τη συγκεκριμένη θεματική κατηγορία, σημαντικό αριθμό παλαιότερων εκδόσεων και έργα που πραγματεύονται σε μεγαλύτερο βάθος θέματα έρευνας, τεχνικών και αξιολόγησης σχετικά με τη θεματική κατηγορία. Η συλλογή αυτού του επιπέδου μπορεί να υποστηρίξει μεταπτυχιακούς κύκλους σπουδών και εξειδικευμένες ανάγκες χρηστών των ειδικών βιβλιοθηκών.

4. *ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΡΕΥΝΑΣ (RESEARCH LEVEL).*

Η συλλογή αυτού του επιπέδου δημιουργείται για να υποστηρίξει τη συγγραφή διατριβών και τις ανάγκες ανεξάρτητης έρευνας και περιλαμβάνει ερευνητικές εκθέσεις ή αναφορές (research reports), αναφορές για τις νέες εξελίξεις στη θεματική κατηγορία, αποτελέσματα επιστημονικών πειραμάτων και άλλες πληροφορίες χρήσιμες στους ερευνητές. Στόχος της συλλογής είναι να περιλάβει όλα τα σημαντικά πληροφοριακά έργα, μεγάλο αριθμό εξειδικευμένων μονογραφιών, καθώς και μεγάλο αριθμό περιοδικών, ευρετηρίων

και επιτομών για τη θεματική κατηγορία. Συμπεριλαμβάνονται επίσης και σχετικά ξενόγλωσσα έργα. Παλαιότερες εκδόσεις χρησιμοποιούνται συνήθως για ιστορική έρευνα και συντηρούνται επιμελώς. Η συλλογή αυτού του επιπέδου υποστηρίζει τις ανάγκες ατόμων που κάνουν διδακτορικό ή διεξάγουν πρωτότυπη έρευνα.

5. *ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (COMPREHENSIVE LEVEL).*

Εξαντλητικό επίπεδο συλλογής σημαίνει ότι μια βιβλιοθήκη προσπαθεί, στα πλαίσια του εφικτού, να αποκτήσει για μια συγκεκριμένη θεματική κατηγορία όλα τα σημαντικά έργα, οποιασδήποτε μορφής (εκδόσεις, χειρόγραφα, άλλες μορφές) και σε μεγάλη ποικιλία γλωσσών. Αυτό το επίπεδο συλλογής χαρακτηρίζει την "ειδική συλλογή" (special collection). Ο σκοπός, αν όχι το αποτέλεσμα, σε αυτήν την περίπτωση είναι η εξαντλητική συλλογή υλικού. Παλαιότερες εκδόσεις χρησιμοποιούνται για ιστορική έρευνα και συντηρούνται επιμελώς.

Άλλοι Δείκτες

Άλλοι δείκτες που χρησιμοποιεί το **Conceptus** είναι:

- Δείκτες Γλωσσικής Κάλυψης (**Language Coverage Indicators**)
- Δείκτες Συντήρησης Υλικού (**Preservation Indicators**)

Οι Δείκτες Γλωσσικής Κάλυψης (**Language Coverage Indicators**) που χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν τη γλώσσα ή γλώσσες της συλλογής της βιβλιοθήκης.

Οι Δείκτες Συντήρησης Υλικού (**Preservation Indicators**) που χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν το επίπεδο συστηματικής φροντίδας για τη φυσική κατάσταση του υλικού και την ύπαρξη πολιτικής μακροχρόνιας διατήρησης αρχείων (ειδικά για υλικό σε ηλεκτρονική μορφή).

Επίπεδα Δραστηριότητας και Στόχων της βιβλιοθήκης

- Υφιστάμενο Επίπεδο Συλλογής (**Collection Level, CL**).
- Επίπεδο Προσκτήσεων (**Acquisition Commitment, AC**).
- Επιθυμητό Επίπεδο Συλλογής (**Collection Goal, GL**).
- Επίπεδο Συντήρησης-Διατήρησης Υλικού (**Preservation Commitment, PC**).

Τα Επίπεδα Δραστηριότητας και Στόχων της βιβλιοθήκης είναι τέσσερα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στο **Conspectus** για τη δημιουργία του προφίλ των συλλογών. Κατά την αξιολόγηση κάθε θεματικής κατηγορίας δίνεται μια αριθμητική τιμή στο καθένα από τα τέσσερα αυτά επίπεδα. Η συνολική αξιολόγηση της συλλογής περιγράφεται και δηλώνεται με τη χρήση των Δεικτών Επιπέδου Συλλογής στα πλαίσια των Επιπέδων Δραστηριότητας και Στόχων. Με αυτόν τον τρόπο οι Δείκτες Επιπέδου Συλλογής υποδεικνύουν τις δραστηριότητες και τους στόχους της βιβλιοθήκης σε μια συγκεκριμένη θεματική κατηγορία.

Τα τέσσερα Επίπεδα Δραστηριότητας και Στόχων της βιβλιοθήκης είναι:

- Το Υφιστάμενο Επίπεδο Συλλογής (**Collection Level, CL**) που δηλώνει την ποιότητα και πληρότητα της υφιστάμενης συλλογής.
- Το Επίπεδο Προσκτήσεων (**Acquisition Commitment, AC**) που δηλώνει το τρέχον επίπεδο ανάπτυξης της συλλογής (προσκτήσεων) σε μια θεματική κατηγορία.
- Το Επιθυμητό Επίπεδο Συλλογής (**Collection Goal, GL**) που δηλώνει το επίπεδο στο οποίο στοχεύει η βιβλιοθήκη να φτάσει η συλλογή της σύμφωνα με τις ανάγκες που η βιβλιοθήκη καλείται να υποστηρίξει.
- Το Επίπεδο Συντήρησης-Διατήρησης Υλικού (**Preservation Commitment, PC**) που δηλώνει το επίπεδο ενδιαφέροντος της βιβλιοθήκης για διατήρηση του πε-

ριεχομένου ή/και συντήρησης του υλικού σε μια θεματική κατηγορία.

Για τις ανάγκες του συγκεκριμένου έργου η χρήση των Επιπέδων Προσκτήσεων και Συντήρησης-Διατήρησης Υλικού σε αναλυτικό επίπεδο θεωρήθηκε δευτερεύουσας σημασίας και αντικαταστάθηκε με γενικότερες πληροφορίες για τα κονδύλια που διατίθενται από τα ιδρύματα για τις συνδρομές περιοδικών στις συγκεκριμένες επιστήμες και από πληροφορίες για την κατάσταση του υλικού και την πολιτική βιβλιοδεσίας κάθε βιβλιοθήκης.

Εφαρμογή του Πιλοτικού Προγράμματος

Με βάση όσα έχουν ειπωθεί μέχρι τώρα άρχισε η πιλοτική εφαρμογή της μεθόδου **Conspectus** στις βιβλιοθήκες των πέντε ιδρυμάτων για τις προκαθορισμένες επιστήμες.

Ιούνιος 1998 - Ιανουάριος 1999

Τον Ιούνιο του 1998 πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες επαφές με την **WLN** για τη διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης του λογισμικού για τις ανάγκες του συγκεκριμένου έργου. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους παραγγέλθηκε το λογισμικό και τον Δεκέμβριο άρχισαν οι διαδικασίες πρόσληψης του προσωπικού που θα αναλάμβανε τις εργασίες υλοποίησης του έργου.

Από τις 19 έως τις 21 Ιανουαρίου 1999 έγινε τριήμερη εκπαίδευση του προσωπικού τόσο στην εφαρμογή συντονισμένου προγράμματος αξιολόγησης συλλογών περιοδικών με χρήση της μεθόδου **Conspectus**, όσο και στη χρήση του λογισμικού του **WLN Conspectus**.

Σε συνεργασία με τις εκπαιδευτριες (**Dr. Mary Bushing, MSU, Sally Loken, WLN/OCLC**) προσδιορίστηκε ο τρόπος εισαγωγής των στοιχείων (τίτλων περιοδικών) στο σύστημα,

ώστε να προβάλλεται μια όσο το δυνατό πιο αναλυτική και λεπτομερής εικόνα των συλλογών. Καθορίστηκαν τα βιβλιογραφικά στοιχεία που θα έπρεπε να περιλαμβάνει η περιγραφή κάθε τίτλου και εντοπίστηκαν κάποιες πρόσθετες πληροφορίες που κρίθηκαν κατάλληλες να αναφερθούν επίσης:

ASTROPHYSICS>. 9999-9999. @+. 1960(v1)-1992(v32). Lacks:1975(v1, no2-3, 5), 1990(v30)-1991(v31). PO\$ 1969(v9, no1,3). MO%.

Στο παραπάνω υπόδειγμα φαίνεται αναλυτικά ο τρόπος καταγραφής των βιβλιογραφικών και άλλων στοιχείων ενός περιοδικού:

- Πλήρης τίτλος του περιοδικού (με κεφαλαία).
- Αλλαγές τίτλου. Αναφέρεται μόνον ο πιο πρόσφατος τίτλος ακολουθούμενος από το σύμβολο (>), που υποδεικνύει την ύπαρξη ιστορικού αλλαγών στον τίτλο. Τα αποκτήματα (**holdings**) αναφέρονται ενιαία (από την πρώτη χρονιά μέχρι την τελευταία άσχετα με τις αλλαγές τίτλου).
- Διάθεση του τίτλου σε ηλεκτρονική μορφή (@+ εάν ο τίτλος διατίθεται και σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή, @- εάν ο τίτλος διατίθεται μόνον σε ηλεκτρονική μορφή).
- Αποκτήματα (**holdings**). Αναφέρεται η πλήρης χρονική σειρά που διαθέτει η βιβλιοθήκη και ακολουθεί αναλυτική περιγραφή των ελλείψεων (ύστερα από τη λέξη: **Lacks**).
- Κατάσταση του υλικού. Δίνεται περιγραφή μόνον όταν η πολύ κακή κατάσταση του υλικού καθιστά μέρος της συλλογής αδύνατο να χρησιμοποιηθεί για διαδανεισμό. (**PO\$** ακολουθούμενο από επισημάνση των συγκεκριμένων τεκμηρίων που είναι σε κακή κατάσταση).
- Χρήση. (MO%=Μεγάλη χρήση, ME%=Μέτρια χρήση, NO%=Μικρή ή Μηδενική χρήση).

Φεβρουάριος-Απρίλιος 1999

Στο διάστημα Φεβρουαρίου-Απριλίου 1999 συγκεντρώθηκαν από κάθε βιβλιοθήκη, ελέγχθηκαν και καταγράφηκαν τα στοιχεία για τους τίτλους των τριών επιλεγμένων επισημών.

Δημιουργήθηκαν επίσης δύο κεντρικά αρχεία σε **Excel** τα οποία συγκέντρωναν όλους τους τίτλους που κατέγραψαν οι βιβλιοθήκες με τα σχετικά αποκτήματα κάθε βιβλιοθήκης και ξεχωριστά τους τίτλους που είχαν ιστορικό αλλαγών. Ο δεύτερος πίνακας έγινε κυρίως για να αποφευχθεί η πιθανότητα να εκληφθεί ως ξεχωριστός, αυτόνομος τίτλος κάποια μικρή σειρά που τυχόν διέθετε μια βιβλιοθήκη μέσα από την οποία δεν φαινόταν ότι υπήρχε κάποια συνάφεια με νεότερο ή παλαιότερο τίτλο.

Φεβρουάριος-Μάιος 1999

Στο διάστημα Φεβρουαρίου-Μαΐου 1999 έγινε προσπάθεια συγκέντρωσης στοιχείων χρήσης των περιοδικών. Σε όλες τις βιβλιοθήκες τα περιοδικά δε δανείζονταν, οπότε ο μόνος τρόπος για να εκτιμηθεί η τοπική χρήση του υλικού ήταν οι μετρήσεις της εσωτερικής χρήσης του. Ορισμένες βιβλιοθήκες διέθεταν κάποιους μηχανισμούς συγκέντρωσης στατιστικών εσωτερικής χρήσης των περιοδικών τους (δελτία αίτησης τίτλου, δελτία καταγραφής του ονόματος του χρήστη κατά τη χρήση του περιοδικού κλπ.). Τα αιτήματα διαδανεισμού λήφθηκαν επίσης υπόψη, καθώς και τυχόν εκτιμήσεις των υπαλλήλων που εργάζονταν στους χώρους κυκλοφορίας των περιοδικών. Σε μερικές περιπτώσεις, ένδειξη για τη χρήση του υλικού θεωρήθηκε και η φυσική κατάστασή του.

Ακολούθησε η εισαγωγή των στοιχείων στις τοπικές βάσεις δεδομένων του **Conspectus**. Οι τίτλοι εισήχθησαν κάτω από κάθε κατηγορία του **Conspectus** σε επίπεδο θέματος σύμφωνα με την ταξινόμησή τους.

Απρίλιος-Ιούλιος 1999

Στο διάστημα Απριλίου-Ιουλίου 1999, παράλληλα με την εισαγωγή των στοιχείων των περιοδικών στις τοπικές βάσεις του **Conspectus**, άρχισε η συλλογή των στοιχείων που θα χρησιμοποιούνταν συμπληρωματικά για τη διαμόρφωση των **Assessment Files** (Αρχείων Αξιολόγησης) των συλλογών. Στα πεδία σημειώσεων που περιλαμβάνονται στα Αρχεία Αξιολόγησης του **Conspectus** δίνεται η δυνατότητα καταγραφής επιπλέον πληροφοριών για τη συλλογή μιας βιβλιοθήκης. Οι συμπληρωματικές αυτές πληροφορίες σε συνδυασμό με τους Δείκτες Επιπέδου Συλλογής προσφέρουν μια ολοκληρωμένη εικόνα τόσο για το Υφιστάμενο και Επιθυμητό Επίπεδο Συλλογής, όσο και για τους χρήστες της βιβλιοθήκης, τις διεπιστημονικές σχέσεις που εντοπίζονται μεταξύ των συλλογών διαφορετικών επιστημών, για γενικότερα θέματα πολιτικής ανάπτυξης και διαχείρισης της συλλογής κλπ.

Τα Αρχεία Αξιολόγησης για το συγκεκριμένο έργο αποφασίστηκε να περιέχουν τις παρακάτω πληροφορίες:

- Αναφορά στον τύπο της βιβλιοθήκης (Κεντρική, Τμηματική κλπ.).
- Περιγραφή του σκοπού και των στόχων της βιβλιοθήκης.
- Καταγραφή των θεματικών περιοχών που πρέπει να καλύπτει η συλλογή.
- Καταγραφή των διεπιστημονικών σχέσεων με άλλες επιστήμες.
- Αναφορά στη γλωσσική, γεωγραφική και χρονολογική κάλυψη της συλλογής.
- Περιγραφή των χρηστών της συλλογής.
- Αναφορές σε γενικά στοιχεία διαχείρισης της συλλογής, όπως χρήματα που δαπανήθηκαν για τη συλλογή κατά τα τελευταία πέντε χρόνια, πρόσωπα υπεύθυνα για τη διαχείριση και ανάπτυξη της συλλογής, ισχύοντες κανόνες κυκλοφορίας της συλλογής, ισχύουσες πολιτικές συντήρησης της συλλογής και τέλος, μοναδικές προσκτήσεις, όπως αυτές καταδεικνύονται μέσα από έρευνα στο Συλ-

λογικό Κατάλογο Περιοδικών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης.

Αύγουστος-Σεπτέμβριος 1999

Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στον εντοπισμό και την αναλυτική καταγραφή των αναγκών που οι βιβλιοθήκες έπρεπε να υποστηρίξουν. Οι περισσότερες βιβλιοθήκες δήλωναν ελλιπή γνώση των αναγκών αυτών. Ήταν λοιπόν απαραίτητη η χρήση μιας μεθόδου εντοπισμού των αναγκών των βιβλιοθηκών που θα μπορούσε να εφαρμοστεί από όλες τις βιβλιοθήκες προσφέροντας ακόμη μια φορά κοινή βάση επικοινωνίας μεταξύ τους. Ως τέτοια μέθοδος επιλέχθηκε αυτή του **course analysis**.

Με το **course analysis** συλλέγονται πληροφορίες για τα προσφερόμενα σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα προγράμματα σπουδών και έρευνας και αναπαριστούνται με μια μορφή χρήσιμη για τους υπεύθυνους ανάπτυξης συλλογών των βιβλιοθηκών. Για τις ανάγκες του έργου οι πληροφορίες αυτές συλλέχθηκαν με τον παρακάτω τρόπο:

- Από τους οδηγούς σπουδών των ιδρυμάτων όπου υπήρχε συνήθως λεπτομερής περιγραφή των προσφερόμενων προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και ερευνητικών προγραμμάτων.
- Από ιστοσελίδες των ιδρυμάτων και ιδιαίτερα των Τμημάτων ή Σχολών των Πανεπιστημίων, όπου πολλές φορές υπήρχε λεπτομερής περιγραφή ενδιαφερόντων των μελών του διδακτικού προσωπικού, περιγραφή των διδασκόμενων μαθημάτων, περιγραφή ερευνητικών προγραμμάτων σε εξέλιξη, περιγραφή του αντικειμένου εφαρμογής των διάφορων εργαστηρίων και άλλα χρήσιμα στοιχεία.
- Από καταστάσεις των Γραμματειών των ιδρυμάτων όπου καταγράφονταν οι διδακτορικές διατριβές σε εξέλιξη.
- Μέσα από επαφές με τα μέλη του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού.

Τα παραπάνω στοιχεία μεταφράστηκαν σε αντίστοιχες θεματικές επικεφαλίδες και στη

συνέχεια, για κάθε θεματική επικεφαλίδα αποδόθηκαν ένας ή και περισσότεροι ταξινομικοί αριθμοί.

Με αυτό τον τρόπο όλες οι βιβλιοθήκες μπόρεσαν πάνω σε μια κοινή βάση να εντοπίσουν τις ανάγκες που έπρεπε να καλύψουν και επιπρόσθετα, μπόρεσαν να συνδυάσουν τις ανάγκες αυτές με το ανάλογο επίπεδο σπουδών ή έρευνας, πράγμα που αποδείχθηκε πολύ σημαντικό για την απόδοση των Δεικτών Επιθυμητού Επιπέδου Συλλογής (GL). Στις περιπτώσεις που ήταν γνωστές και άλλες ανάγκες που δεν προέκυπταν από το **course analysis**, αυτές περιγράφονταν και λαμβάνονταν υπόψη από τις βιβλιοθήκες κατά την απόδοση του Επιθυμητού Επιπέδου Συλλογής.

Σεπτέμβριος 1999

Για την αξιολόγηση του υφιστάμενου επιπέδου των συλλογών των βιβλιοθηκών επιλέχθηκε η μέθοδος του **list checking**. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή γίνεται επιλογή κατάλληλων ευρετηρίων και άλλων πληροφοριακών έργων που περιλαμβάνουν ενδεδειγμένο υλικό για μια επιστημονική περιοχή ή/και για την κάλυψη των προγραμμάτων και στόχων των βιβλιοθηκών. Το υψηλό ποσοστό κατοχής τίτλων που αναφέρονται στις Λίστες Αντιστοίχισης προσδιορίζει λογικά και μια επαρκή και ποιοτική συλλογή.

Για τις ανάγκες του συγκεκριμένου έργου διαμορφώθηκε μια κοινή λίστα Λίστα Αντιστοίχισης με τη συγχώνευση των τίτλων που περιλαμβάνονταν:

- στο **Journal Citation Index** της **ISI**,
- στον οδηγό πληροφοριακών πηγών "**Reference Sources in Science, Engineering, Medicine, and Agriculture**" του Robert H. Malinowsky, και
- στο "Magazines for Libraries" των Bill Katz και Linda Sternberg-Katz.

Με την επιλογή των παραπάνω έγινε προσπάθεια να δημιουργηθεί μια Λίστα Αντιστοίχισης θεματικά κατάλληλη για τις ανά-

γκες του έργου, η οποία θα περιλάμβανε υλικό που θα απευθυνόταν σε όλο το φάσμα των επιπέδων σπουδών που υποστηρίζουν τα ιδρύματα: από το προπτυχιακό επίπεδο για το οποίο χρησιμοποιήθηκε το έργο του **Katz** μέχρι το **Journal Citation Index** της **ISI** που περιλαμβάνει υλικό για κάλυψη ερευνητικών αναγκών.

Κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο οι βιβλιοθήκες βρίσκονται στη φάση της απόδοσης των Δεικτών Υφιστάμενου Επιπέδου Συλλογής.

Οκτώβριος-Νοέμβριος 1999

Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των συλλογών, τα στοιχεία που έχουν εισαχθεί στην κεντρική βάση δεδομένων του **Conspectus** θα αναλυθούν και θα εντοπισθούν οι περιοχές που προσφέρουν δυνατότητες συνεργασίας στην ανάπτυξη των συλλογών των περιοδικών μεταξύ των βιβλιοθηκών.

Στη συνεργατική αυτή προσπάθεια οι βιβλιοθήκες θα προχωρήσουν με πλήρη επίγνωση των αναγκών τους, των ελλείψεων που πρέπει να καλύψουν και με κριτικό και ορθολογικό πνεύμα σε σχέση με τις αντίστοιχες ανάγκες των υπόλοιπων βιβλιοθηκών. Με τον τρόπο αυτό θεωρούμε ότι τίθενται οι καλύτερες προϋποθέσεις για μια συνεργατική προσπάθεια με προοπτικές συνέχειας στο μέλλον.